

ARCHIWUM GŁOSU NAUCZYCIELSKIEGO

(Prawie) wszystko o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych

Wyjście awaryjne

Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne daje możliwość wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej. To rozwiązanie, z którego mogą skorzystać między innymi nauczyciele, którzy do 31 grudnia 2008 r. nie nabyli uprawnień do wcześniejszej emerytury z art. 88 Karty Nauczyciela

Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne jako rozwiązanie ustawowe będzie funkcjonowało zgodnie z obowiązującymi zapisami ustawy do 31 grudnia 2032 r. Po tej dacie, o ile ustawodawca nie zmieni zapisów, nikt już nie uzyska prawa do tego rodzaju świadczenia. To nie znaczy jednak, że osoby, które decyzją organu rentowego nabyły do niego prawa przed tą datą, nie będą miały po tej dacie wypłacanego świadczenia.

Ustawa z 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw wraz z wydłużeniem wieku emerytalnego wprowadziła korzystną zmianę w art. 8 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, gwarantującą, że prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego ustaje dopiero z dniem osiągnięcia przez uprawnionego wydłużonego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 1a i 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

To znaczy, że osoba, której organ rentowy przyznał decyzję o nauczycielskim świadczeniu

kompensacyjnym, będzie miała wypłacane świadczenie do osiągnięcia przez siebie wydłużonego wieku emerytalnego. Po tej dacie będzie przysługiwała emerytura na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego.

Dla kogo świadczenie?

Przepisy ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych obejmują nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w:

- publicznych i niepublicznych przedszkolach;
- szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych;
- publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego;
- placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty, tj.:
- młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;
- młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych,
- specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania;

>>>

ARCHIWUM GŁOSU NAUCZYCIELSKIEGO

Po osiągnięciu wieku emerytalnego osobie pobierającej nauczycielskie świadczenie kompensacyjne będzie przysługiwać emerytura na podstawie artykułu 24 ustawy o emeryturach i rentach

>>>

- ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;
- placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Trzeba zaznaczyć, że w toku prac parlamentarnych, przy niemalym udziale ZNP, zakres podmiotowy ustawy uległ rozszerzeniu, bo w pierwotnej wersji miał obejmować tylko nauczycieli szkół realizujących obowiązkowe zajęcia edukacyjne określone w ramowych planach nauczania.

Dalsze rozszerzenie grupy nauczycieli i wychowawców uprawnionych do skorzystania z nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych jest niestety mało prawdopodobne. Na 27. posiedzeniu Sejmu RP 23 listopada 2012 r. został odrzucony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy

o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, zgłoszony z inicjatywy ZNP przez Klub Parlamentarny SLD. Projekt dotyczył rozszerzenia katalogu uprawnionych do świadczeń kompensacyjnych między innymi o nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych i pracowników zatrudnionych w Ochotniczych Hufcach Pracy na stanowiskach wychowawców i pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych, posiadających kwalifikacje pedagogiczne.

Świadczenie kompensacyjne może być przyznane tylko takiemu nauczycielowi, który ostatnie przed zgłoszeniem wniosku o to świadczenie pozostawał w stosunku pracy w ww. szkołach lub placówkach lub po rozwiązaniu stosunku pracy z jedną z ww. jednostek aż do czasu zgłoszenia wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne nie miał żadnego zatrudnienia ani nie prowadził działalności. Ostatnim zatrudnieniem przed zgłoszeniem wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne musi być bowiem praca w charakterze nauczyciela w wymienionych jednostkach. Natomiast zgodnie ze stanowiskiem ZUS pobieranie zasiłku dla bezrobotnych nie stanowi przeszkody do przyznania świadczenia.

Warto pamiętać, że nauczyciele zatrudnieni w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii mogą skorzystać z nie tylko z nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, lecz także z prawa do emerytury pomostowej. Wybór świadczenia należy do nauczyciela. Zgodnie z zapisami art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie zbiegu prawa do kilku świadczeń wypłaca się jedno – wyższe lub wybrane. Skorzystanie ze świadczenia kompensacyjnego pozbawia nauczyciela prawa do rekompensaty przewidzianej przepisami ustawy o emeryturach pomostowych.

Warunki uprawniające do świadczenia

Prawa do świadczenia nabywa nauczyciel, który łącznie spełni wymienione niżej warunki:

1. osiągnął wiek:

- co najmniej 55 lat w latach 2009 – 2014,
- co najmniej 55 lat kobieta, 56 lat mężczyzna w latach 2015 – 2016;
- co najmniej 55 lat kobieta, 57 lat mężczyzna w latach 2017 – 2018;
- co najmniej 55 lat kobieta, 58 lat mężczyzna w latach 2019 – 2020;
- co najmniej 55 lat kobieta, 59 lat mężczyzna w latach 2021 – 2022;
- co najmniej 55 lat kobieta, 60 lat mężczyzna w latach 2023 – 2024;
- co najmniej 56 lat kobieta, 61 lat mężczyzna w latach 2025 – 2026;
- co najmniej 57 lat kobieta, 62 lata mężczyzna w latach 2027 – 2028;
- co najmniej 58 lat kobieta, 63 lata mężczyzna w latach 2029 – 2030;
- co najmniej 59 lat kobieta, 64 lata mężczyzna w latach 2031 – 2032;

2. ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w charakterze nauczyciela w jednostkach wymienionych wyżej w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć, osiągnięty najpóźniej na dzień rozwiązania pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy.

3. rozwiązał stosunek pracy, został z nim rozwiązany stosunek pracy lub nastąpiło wygaśnięcie stosunku pracy na podstawie art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty Nauczyciela.

Staż pracy nauczycielskiej

Warunkiem koniecznym nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego jest posiadanie co najmniej 20-letniego okresu pracy pedagogicznej wykonywanej w szkołach i placówkach wymienionych w art. 2 pkt 1 ustawy w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązującego wymiaru godzin zajęć. To znaczy, że przy ustalaniu tego stażu nie jest możliwe uwzględnianie okresów pracy nauczycielskiej wykonywanej w wymiarze niższym, np. 1/3 czy 1/4 obowiązkowego wymiaru, w wymienionych szkołach lub placówkach oraz nie jest możliwe uwzględnienie okresów pracy nauczycielskiej wykonywanej niezależnie od wymiaru w innych niż wymienione w ustawie szkołach i placówkach. Okresy takie mogą być oczywiście uwzględnione przy ustalaniu 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Ponadto przy ustalaniu wymaganego do przyznania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego 20-letniego okresu pracy nauczycielskiej nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które nauczyciel otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Wliczeniu nie podlegają okresy:

- niezdolności do pracy, za które nauczycielowi zostało wypłacone wynagrodzenie, zasiłek chorobowy lub świadczenie rehabilitacyjne;
- za które nauczyciel otrzymał zasiłki: macierzyński, opiekuńczy;
- niewykonywania pracy, za które wypłacono nauczycielowi wynagrodzenie na podstawie KN za czas usprawiedliwionej nieobecności, np. z powodu choroby, a w odniesieniu do wynagrodzenia wypłaconego

>>>

ARCHIWUM GŁOSU NAUCZYCIELSKIEGO

Kwota nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego nie może być niższa niż kwota najniższej emerytury z FUS

>>>

w czasie urlopu macierzyńskiego – za okres od 15 listopada 1991 r. do 31 lipca 1992 r.

- urlopu dla poratowania zdrowia;
- urlopu szkoleniowego;
- pozostawania przez nauczycieli w stanie nieczynnym;
- urlopu wychowawczego, bezpłatnego lub służby wojskowej.

Wysokość świadczenia

Nauczyciel decydujący się na świadczenie kompensacyjne będzie miał je wyliczone według nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2009 r. Jego wysokość będzie stanowić równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, ustalone według tablic średniego trwania życia obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie świadczenia. Kwota świadczenia nie może być niższa niż kwota najniższej emerytury z FUS. Świadczenie będzie waloryzowane zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Jeżeli nauczyciel jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, to przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury składki na ubezpieczenie emerytalne zostaną zwiększone tzw. wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22. Jest to stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w ZUS. Dzięki takiemu rozwiązaniu nauczyciel oszczędzający w OFE nie będzie pokrzywdzony faktem, iż część jego składki emerytalnej była przekazywana do II filaru.

Utrata świadczenia

Zgodnie z nowelizacją art. 8 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych prawo do świadczenia ustaje z dniem:

- poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury, która jest ustalona decyzją ZUS;
- poprzedzającym dzień osiągnięcia przez uprawnionego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24

ust. 1a i 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli uprawniony nie ma prawa do emerytury ustalonego decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego, określonego w odrębnych przepisach;

- śmierci nauczyciela.

Zawieszenie świadczenia

W sytuacji podjęcia pracy poza oświatą osoba pobierająca świadczenie kompensacyjne musi rozliczać się z ZUS z osiąganego przychodu na zasadach określonych w art. 103 ust. 3 i art. 104 – 106 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Świadczenie kompensacyjne ulega zmniejszeniu, gdy osiągnąty przychód przekracza 70 proc. ogłoszonego przez prezesa GUS przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego za kwartał kalendarzowy, ale nie jest wyższy od 130 proc. tego wynagrodzenia. Zawieszenie świadczenia następuje wtedy, gdy przychód przekracza 130 proc. przeciętnego miesięcznego.

Inne uprawnienia

Nauczyciele korzystający ze świadczenia kompensacyjnego mają prawo do:

- odprawy emerytalnej określonej w art. 87 Karty Nauczyciela;
- świadczeń socjalnych w szkole, z której przeszli na świadczenie kompensacyjne – art. 53 Karty Nauczyciela;
- zajmowania mieszkania – art. 54 Karty Nauczyciela;
- użytkowania działki szkolnej – art. 56 Karty Nauczyciela;
- korzystania z funduszu przeznaczonego na pomoc zdrowotną – art. 72 Karty Nauczyciela.

Podstawa prawna: ustawa z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. z 2009 r. nr 97, poz. 800 z późn. zm.)

Jolanta Gałczyńska

Co wywalczył ZNP?

Związek Nauczycielstwa Polskiego zdołał doprowadzić do przyjęcia w ustawie o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych wielu korzystnych dla nauczycieli rozwiązań, których nie było w przygotowanym przez rząd projekcie. W całości zostały uwzględnione poprawki ZNP dotyczące wielu istotnych kwestii, skierowane do pani Jolanty Fedak, ówczesnej minister pracy i polityki społecznej, w piśmie z 21 stycznia 2009 r., nr BP/50/44/2008. Dzięki temu w toku prac parlamentarnych nad projektem ustawy:

- uznano za spełnienie wymogu 20 lat pracy nauczycielskiej – pracy na stanowisku nauczyciela we wskazanych w projekcie szkołach i placówkach oświatowych w wymiarze nie niższym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć (czasu pracy);

- zagwarantowano nauczycielom przechodzącym na świadczenie kompensacyjne odprawy analogicznie do odpraw emerytalnych wynikających z art. 87 Karty Nauczyciela;

- zagwarantowano nauczycielom przechodzącym na świadczenie kompensacyjne możliwość korzystania ze świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na zasadach, jakie przysługują nauczycielom emerytom i rencistom, wynikających z art. 53 Karty Nauczyciela, i zagwarantowano odpis na każdego nauczyciela korzystającego ze świadczenia kompensacyjnego;

- objęto prawem do świadczeń kompensacyjnych wszystkich nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach wskazanych w projekcie – nauczycieli.

Świadczenie kompensacyjne w pytaniach i odpowiedziach

ARCHIWUM GŁOSU NAUCZYCIELSKIEGO

Nauczycielowi, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na świadczenie kompensacyjne, przyszanje się odprawę w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia ostatnio pobieranego w szkole

Komu przyszanuje nauczycielskie świadczenie kompensacyjne i kiedy będzie mogła z niego skorzystać nauczycielka urodzona na przykład w lutym 1971 r.?

– Prawo do świadczenia kompensacyjnego obejmuje nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, którzy łącznie spełnią wymienione niżej warunki:

1. osiągnęli wiek:

- 55 lat w latach 2009-2014;
- 55 lat kobieta, 56 lat mężczyzna w latach 2015 – 2016;
- 55 lat kobieta, 57 lat mężczyzna w latach 2017 – 2018;
- 55 lat kobieta, 58 lat mężczyzna w latach 2019 – 2020;
- 55 lat kobieta, 59 lat mężczyzna w latach 2021 – 2022;
- 55 lat kobieta, 60 lat mężczyzna w latach 2023 – 2024;
- 56 lat kobieta, 61 lat mężczyzna w latach 2025 – 2026;
- 57 lat kobieta, 62 lata mężczyzna w latach 2027 – 2028;
- 58 lat kobieta, 63 lata mężczyzna w latach 2029 – 2030;
- 59 lat kobieta, 64 lata mężczyzna w latach 2031 – 2032,

2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w charakterze nauczyciela w placówkach wymienionych w art. 2 pkt 1 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć;

3. rozwiązali stosunek pracy lub został z nimi rozwiązany stosunek pracy albo nastąpiło wygaśnięcie stosunku pracy w okolicznościach określonych na podstawie art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty Nauczyciela.

Nauczycielka, której dotyczy pytanie, osiągnie wiek 57 lat w 2028 r. i jeśli spełni pozostałe warunki wymagane ustawą, będzie mogła skorzystać z nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Czy nauczyciel musi wystąpić o świadczenie kompensacyjne zaraz po tym, jak skończy 55 lat, czy termin odejścia na świadczenie można przesunąć?

– Jednym z warunków, o których mowa w art. 4 ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, koniecznych do uzyskania świadczenia jest warunek wieku 55 lat w latach 2009 – 2014 zarówno dla kobiet, jak i dla mężczyzn. W przypadku kobiet warunek 55 lat jest utrzymany do 2024 r. To znaczy, że w latach 2009 – 2024 ze świadczenia będzie mogła skorzystać nauczycielka, która ma nie mniej niż 55 lat.

Należy jednak pamiętać, że prawo do świadczenia kompensacyjnego ustaje z dniem poprzedzającym dzień osiągnięcia przez osobę uprawnioną do tego świadczenia wydłużonego wieku emerytalnego, o którym w art. 24 ust. 1a ustawy z 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw. (Dz.U. z 2012 r., poz. 637).

Tak więc nauczyciel może przejść na świadczenie kompensacyjne po spełnieniu pozostałych warunków, jeśli ma więcej niż 55 lat, ale przed osiągnięciem wieku emerytalnego właściwego dla niego ze względu na datę urodzenia.

Nauczycielka wybiera się na świadczenie kompensacyjne. Czy należy jej się odprawa, a jeżeli tak, to w jakiej wysokości?

– Zgodnie z art. 87 Karty Nauczyciela nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na to świadczenie, przyszanje się odprawę w wysokości dwumiesięcznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy. Nauczycielowi, który przepracował w szkole co najmniej 20 lat, przyszanje się odprawę w wyso-

>>>

>>>

kości trzymiesięcznego wynagrodzenia ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy.

Co to znaczy, że nauczycielskie świadczenie kompensacyjne ma charakter wygasający? Czy po 2032 r. nie będzie wypłacane?

- To znaczy, że zgodnie z wolą ustawodawcy nauczycielskie świadczenie kompensacyjne jako rozwiązanie ustawowe będzie funkcjonowało zgodnie z obowiązującymi zapisami do 31 grudnia 2032 r. Po tej dacie, o ile ustawodawca nie zmieni zapisów, nikt już nie uzyska prawa do tego rodzaju świadczenia. Nie znaczy to jednak, że osoby, które decyzją organu rentowego nabyły do niego prawa przed tą datą, nie będą miały wypłacanego świadczenia aż do osiągnięcia wieku emerytalnego. Ustawa z 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw wraz z wydłużeniem wieku emerytalnego wprowadziła w art. 8 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych korzystną zmianę gwarantującą, że prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego ustaje dopiero z dniem osiągnięcia przez uprawnionego wydłużonego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Za dwa miesiące nauczyciel kończy 55 lat i tym samym spełni ostatni warunek, by ubiegać się o świadczenie kompensacyjne (pozostałe są spełnione). Kiedy powinien dostarczyć do ZUS potrzebne dokumenty, by można było naliczyć wysokość świadczenia? Czy przyznane świadczenie będzie wypłacone zaraz po osiągnięciu wymaganego wieku, czy po upływie miesiąca od ukończenia 55 lat?

- Zgodnie z ustawą z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. 2009 nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) wnioski o ustalenie prawa do świadczeń i ich wysokości przedkłada się organowi rentowemu właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej nie później niż 30 dni przed zamierzonym terminem przejścia na emeryturę.

Nauczyciel, którego dotyczy pytanie, może złożyć wniosek 30 dni przed ukończeniem 55 lat, tak aby ZUS mógł przygotować decyzję i ustalić wypłatę świadczenia w najbliższym terminie, w dniu określonym w decyzji po ukończeniu stosownego wieku lub w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (osiągnięcia wieku) a najbliższym terminem płatności będzie krótszy niż 30 dni.

Czy nauczyciel otrzymujący świadczenie kompensacyjne jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym i może korzystać z placówek NFZ?

- Tak. Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 37 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. nr 164, poz. 1027) obowiązkiem ubezpie-

czenia zdrowotnego podlegają osoby pobierające nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne jest kwota nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Jaki jest status osoby otrzymującej nauczycielskie świadczenie kompensacyjne: jeszcze nauczyciel czy już emeryt?

- Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, jak sama nazwa wskazuje, nie jest emeryturą, wobec tego osoba je pobierająca nie ma statusu emeryta.

Czy można otrzymywać jednocześnie rentę rodzinną oraz nauczycielskie świadczenie kompensacyjne?

- Generalnie kwestię zbiegu prawa do kilku świadczeń reguluje art. 95 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach z rentach z FUS (Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.). W razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane. Zasada ta została powtórzona także w ustawie z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. z 2009 r. nr 97, poz. 800). W art. 17 tej ustawy zapisano, że w razie zbiegu prawa do świadczenia (kompensacyjnego) z prawem do renty, uposażenia w stanie spoczynku, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub innego świadczenia o charakterze emerytalnym lub rentowym, ustalonym na podstawie odrębnych ustaw, przysługuje tylko jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez uprawnionego.

Czy po skorzystaniu z urlopu dla poratowania zdrowia i powrocie do pracy nauczyciel może przejść na świadczenie kompensacyjne?

- Jeśli spełnił łącznie trzy warunki zapisami ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. z 2019 r. nr 97, poz. 800 z późn. zm.), to tak. Należy jednak pamiętać, że okresu przebywania na urlopie dla poratowania zdrowia nie można wliczyć do okresu 20 lat wykonywania pracy nauczycielskiej w jednostkach, o których mowa w ustawie. Nauczyciel będzie mógł zatem skorzystać ze świadczenia kompensacyjnego, jeżeli okres przebywania na urlopie dla poratowania zdrowia nie zaważy na spełnieniu warunku 20-letniej pracy nauczycielskiej. Oczywiście konieczne jest spełnienie pozostałych warunków wymaganych ustawą.

Czy nauczyciel zatrudniony w centrum kształcenia praktycznego będzie mógł skorzystać z prawa do świadczenia kompensacyjnego?

- Niestety, praca w centrum kształcenia praktycznego nie uprawnia do skorzystania z nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych w świetle wymagań określonych w art. 4 ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. z 2009 r. nr 97, poz. 800). Chodzi tu o wymóg co najmniej 20 lat pracy nauczyciel-

ARCHIWUM GŁOSU NAUCZYCIELSKIEGO

Związek Nauczycielstwa Polskiego zdołał doprowadzić do przyjęcia w ustawie o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych wielu korzystnych dla nauczycieli rozwiązań, których nie było w przygotowanym przez rząd projekcie

skiej w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1 wymienionej ustawy w wymiarze co najmniej 1/2 etatu, czyli w: przedszkolach i szkołach (w tym specjalnych), placówkach kształcenia ustawicznego, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach prowadzących zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, bursach i domach wczasów dziecięcych.

Nie ma też nadziei na to, że parlament zmieni zapisy ustawy i rozszerzy katalog osób uprawnionych do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, ponieważ poselski projekt zmiany ustawy, który z inicjatywy ZNP zgłosił Klub Parlamentarny SLD, został odrzucony 23 listopada 2012 r. na 27. posiedzeniu Sejmu RP głosami posłów PO i PSL.

Czy nauczyciel, który nabył prawa do świadczenia kompensacyjnego, może skorzystać z urlopu dla poratowania zdrowia?

– Art. 73 ust. 2 ustawy KN stanowi, że urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony na okres dłuższy niż do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nauczyciel nabywa uprawnień emerytalnych. Nie ma jednak podstawy prawnej do tego, by rozszerzać ten przepis także na nauczycielskie świadczenia kompensacyjne. Za tym poglądem przemawia fakt, że ustawa z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. z 2009 r. nr 97, poz. 800) w art. 19 wprowadziła również zmiany w Kartce Nauczyciela w art. 53, art. 54, art. 60, art. 72, art. 87, art. 91b. Gdyby ustawodawca miał zamiar rozszerzyć zapis art. 73 ust. 2 o zakaz udzielania urlopu dla poratowania zdrowia w związku z nabyciem prawa do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych,

to zrobiłby to przy tej okazji. Jeśli nie wprowadził takiej zmiany, to znaczy, że nie miał takiego zamiaru. Wobec powyższego należy literalnie czytać brzmienie artykułu 73 ust. 2 Karty Nauczyciela.

Czy pobierane przez nauczyciela świadczenie kompensacyjne pomniejsza podstawę obliczenia przyszłej emerytury, podobnie jak dzieje się to w przypadku wcześniejszej emerytury z art. 88 Karty Nauczyciela?

– Z brzmienia art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że jeżeli ubezpieczony pobierał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006 r. nr 97, poz. 674, z późn. zm.), podstawę obliczenia emerytury pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. W treści artykułu nie ma mowy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, tylko o emeryturze nauczycielskiej z art. 88 KN i emeryturze z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, na którą po spełnieniu warunków określonych w art. 46 i 184 mogą przechodzić nauczyciele.

Gdzie można zasięgnąć informacji na temat przeciętnej wysokości wypłacanych świadczeń kompensacyjnych?

– Informacje na ten temat znajdują się na stronie internetowej Centrali ZUS w zakładce „Statystyka” w Kwartalnej Informacji o Świadczeniach

>>>

Pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W pierwszym kwartale 2013 r. wypłacono nauczycielskie świadczenia kompensacyjne 915 osobom. Przeciętna wypłata nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego w złotych wynosiła brutto – 1956,16 zł. Dla porównania przeciętna wypłata emerytury-renty nauczycielskiej za ten sam okres wynosiła brutto 2131,03 zł.

Szkoła została zlikwidowana 31 sierpnia 2013 r. Nauczyciel spełnia warunki uprawniające do ubiegania się o świadczenie kompensacyjne z wyjątkiem wymogu wieku 55 lat, który osiągnie w 2014 r. Czy może oczekiwać na ukończenie wymaganego wieku, czy też powinien podjąć jakąś pracę przed zgłoszeniem wniosku o świadczenie kompensacyjne?

– Świadczenie kompensacyjne może być przyznane tylko takiemu nauczycielowi, który ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o to świadczenie pozostawał w stosunku pracy w szkołach lub placówkach wymienionych w art. 2 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, tj.:

- publicznych i niepublicznych przedszkolach;
- szkołach publicznych i niepublicznych o uprawieniach szkół publicznych;
- publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego;
- placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty, tj.:
- młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;
- młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych;
- specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania;
- ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;
- placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania;

lub po rozwiązaniu stosunku pracy przez siebie bądź rozwiązaniu stosunku pracy z nim w okolicznościach opisanych w art. 20 Karty Nauczyciela do czasu zgłoszenia wniosku o nauczycielskie świadczenie

kompensacyjne nie wykonywał żadnego zatrudnienia ani działalności. Ostatnim zatrudnieniem przed zgłoszeniem wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne musi być bowiem praca w charakterze nauczyciela w wymienionych jednostkach. Natomiast zgodnie ze stanowiskiem ZUS zawartym w piśmie z 8 maja 2012 r., znak: 992700/6110/27/2012/SEn, skierowanym do Sławomira Broniarza, prezesa Związku Nauczycielstwa Polskiego, pobieranie zasiłku dla bezrobotnych nie stanowi przeszkody do przyznania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Czy nauczyciel pracujący w kilku szkołach musi rozwiązać wszystkie stosunki pracy, aby skorzystać ze świadczenia kompensacyjnego?

– Nauczyciel, który zamierza ubiegać się o przyznanie nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a pozostaje w kilku stosunkach pracy, musi rozwiązać wszystkie stosunki pracy niezależnie od ich charakteru czy wymiaru.

Czy po wydaniu decyzji ZUS o przyznaniu nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego można podjąć jakąś pracę w oświacie lub w innej branży?

– Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych prawo do świadczenia kompensacyjnego ulegnie zawieszeniu w każdym przypadku, kiedy osoba pobierająca świadczenie podejmie pracę w oświacie w każdym charakterze, nie tylko nauczyciela.

W przypadku podjęcia pracy poza oświatą w zależności od uzyskiwanego przychodu wysokość świadczenia kompensacyjnego ulegnie zmniejszeniu albo zawieszeniu. Zgodnie z zasadami określonymi w art. 104 ust. 8 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenie kompensacyjne ulegnie zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, gdy osiągną przychód przekroczy 70 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ogłoszonego ostatnio przez prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Natomiast jeśli osiągną przychód przekroczy kwotę 130 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ogłoszonego ostatnio przez prezesa GUS, świadczenie kompensacyjne ulegnie zawieszeniu.

poznaj swoje prawa

Dodatek do Głosu Nauczycielskiego
przygotowany przez Zarząd Główny
Związku Nauczycielstwa Polskiego
we współpracy z redakcją GN

Kontakt: Zarząd Główny ZNP
ul. Juliana Smulikowskiego 6/8
00-389 Warszawa
skrytka pocztowa 202
tel. (22) 318-92-17, 318-92-18; faks (22) 318-92-19
e-mail: znp@znp.edu.pl
Projekt makiety: Adam Koszarzecki